

BÆREKRAFT I BJØRVIKA OVERORDNET MILJØOPPFØLGINGSPROGRAM

SOM VEDTATT
AV BYSTYRET
27.08.03

MILJØOPPFØLGINGS

TRANSPORT, LUFTKVALITET, VANN, JORD, SEDIMENTER, STØY
AVFALL OG GJENVINNING, AREALEFFEKTIVITET OG FLEKSIBILITET
MATERIALBRUK, ENERGIBRUK, KOKALKLIMA, VEGETASJON

PROGRAM

“ ... VISJØNEN OM AT BJØRVIKA SOM PORTEN TIL NORGES HOVEDSTAD SKAL
FREMSTÅ SOM ET UTTRYKK FOR MODERNE NORSK BYKULTUR OG IDENTITET I
BYGGEKUNST, TEKNOLOGI OG BÆREKRAFTIG BYUTVIKLING. DEN NYE BYDELEN SKAL
VÆRE TIL GLEDE OG STOLTHET FOR HELE OSLOS BEFOLKNING, OG BEVISST BIDRA TIL
Å BESKRIVE BYENS HISTORISKE UTVIKLING FRA OPPRINNELSE TIL DET 21.
ÅRHUNDRE.” (MERKNAD BYUTVIKLINGSKOMITÉEN)

FORORD

Utbygging av Bjørvikaområdet skal bidra til å utvikle Oslos særpreg som fjordby ved at sjøsiden gjøres tilgjengelig for byens innbyggere og at byen åpnes mot fjorden.

Reguleringsplanen for Bjørvika – Bispevika – Lohavn, vedtatt av Oslo bystyre 27.08.2003, fastlegger de overordnede grepene for utvikling av området. Bak planforslaget står Plan- og bygningsetaten, Oslo Havnevesen, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Statens vegvesen region øst, Statsbygg og ROM eiendomsutvikling AS/ Oslo S Utvikling AS.

Utviklingen av Bjørvika – Bispevika – Lohavn er en stor utbyggingsoppgave som vil gå over lang tid. Krav til utforming og utvikling av området må være robust for å være brukbar gjennom hele prosessen. Som den viktigste utvidelsen av Oslo sentrum i kommende tiår er det ønskelig å få til en gjennomgående høy kvalitet; estetisk, kulturelt og miljømessig.

For å sikre dette har samarbeidspartene i Bjørvika, som vedlegg til reguleringsplanen, utarbeidet en designhåndbok, et overordnet miljøoppfølgingsprogram og et kulturoppfølgingsprogram. Vedleggene er retningsgivende dokumenter som utdyper reguleringsplanens innhold.

Reguleringsplanens konsept ligger til grunn for retningslinjene og intensjonene i miljøoppfølgingsprogrammet. Den helhetlige vurderingen vil være sentral for et hvert tiltak som inngår i området.

Vi ønsker at miljøoppfølgingsprogrammet skal inngå som et hjelpemiddel ved alle planleggings- og byggeoppgaver i Bjørvika – Bispevika – Lohavn. I tillegg til å gi retningslinjer, håper vi programmet kan være inspirasjonskilde for alle planleggere og utbyggere slik at vi skaper et fremtidsrettet byområde vi kan bli stolte av.

Fagrådet for Bjørvika har stått for utarbeidelsen av programmet med Knut Felberg, Statsbygg og Tor Birger Strøm, ROM eiendomsutvikling as som prosjektansvarlige.

Grunnlagsmaterialet er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av Guttorm Grundt, Oslo kommune, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Øivind Skøien, Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten, Turid Winther-Larsen, Statens vegvesen region øst, Zdena Cervenka, Statsbygg, Torild Jørgensen, Havnevesenet, Tor Lindholt, Entro Nova AS / ROM eiendomsutvikling AS, Maiken Sele, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, og Tore Askim, Novus Vita AS (prosjektleder).

For å få innspill til arbeidet ble det i april 2002 avholdt et arbeidsseminar med deltagere fra offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner og kompetansemiljøer.

Det er ikke gjennomført vesentlige endringer i dokumentet, etter at bærekraftprogrammene lå ute til offentlig ettersyn som en del av reguleringsaken 23.09.–08.11.2002.

INNHold

FORORD	02
1 ORIENTERING OM DOKUMENTET	04
Hensikt	04
Forholdet til reguleringsplanen	04
Avgrensning av tema	04
Politisk forankring	05
Dokumentets avsender og dets eierskap	05
Revisjon av programmet	05
Dokumentets oppbygging	05
2 AMBISJONER	06
Prinsipper for bærekraft	06
Ambisjonsnivå	06
Verdiskaping	06
3 FORSTÅElsen AV MÅL OG TILTAK	07
Mål og måloppnåelse	07
Anbefalte tiltak	07
Anbefalte planleggingstiltak	07
Anbefalte utredningsoppgaver	07
Mulige justeringer	07
4 BEHOV FOR VIDEREUTVIKLING	08
Generelt	08
Økonomiske analyser	08
Drifts- og vedlikeholdsfasen	08
Målbarhet	08
5 GJENNOMFØRING	09
Miljøoppfølgingsprogram på underliggende nivåer	09
Ansvar og roller	10
Egne avtaler	11
Medvirkning	11
Pilotprosjekter	12
Informasjon og markedsføring	12

6 STASJONÆR ENERGIBRUK	13
Motivasjon	13
Mål	13
Anbefalte tiltak	13
Planleggingstiltak	14
Anbefalte utredningsoppgaver	14
7 TRANSPORT	15
Motivasjon	15
Mål	15
Anbefalte tiltak	15
Planleggingstiltak	16
Anbefalte utredningsoppgaver	16
8 LUFTKVALITET	17
Motivasjon	17
Mål	17
Anbefalte tiltak	17
Anbefalte utredningsoppgaver	18
9 VANN	19
Motivasjon	19
Mål	19
Anbefalte tiltak	19
Anbefalte utredningsoppgaver	19
10 JORD	21
Motivasjon	21
Mål	21
Anbefalte tiltak	21
Planleggingstiltak	21
11 SEDIMENTER	22
Motivasjon	22
Mål	22
Anbefalte tiltak	22
Planleggingstiltak	22
12 STØY	23
Motivasjon	23
Mål	23
Anbefalte tiltak	23
Anbefalte utredningsoppgaver	23
13 AVFALL OG GJENVINNING	24
Motivasjon	24
Mål	24
Anbefalte tiltak	24
Planleggingstiltak	25
Anbefalte utredningsoppgaver	25

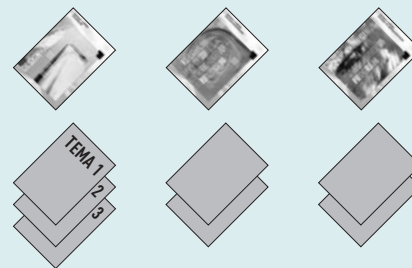
14 AREALEFFektivITET OG FLEKSIBILITET	26
Motivasjon	26
Mål	26
Anbefalte tiltak	26
15 MATERIALBRUK	27
Motivasjon	27
Mål	27
Anbefalte tiltak	27
16 LOKALKLIMA	28
Motivasjon	28
Mål	28
Anbefalte tiltak	28
Planleggingstiltak	28
17 VEGETASJON	29
Motivasjon	29
Mål	29
Anbefalte tiltak	29
Planleggingstiltak	29
VEDLEGG 1	30
Relevante tilleggspunkter i bystyrets vedtak Sak 274 Byutvikling i Bjørnvika – Bispevika – Lohavn – Reguleringsplan, 27. august 2003	
VEDLEGG 2	31
Prinsipper for miljøoppfølgingsprogram (MOP) for bygge- og anleggsprosjekter	

1 ORIENTERING OM DOKUMENTET

HENSIKT

Det overordnede miljøoppfølgingsprogrammet er utarbeidet for å:

- Være et felles overordnet styrings- og veiledningsverktøy for all planlegging, bygging, drift og forvaltning i Bjørvika.
- Gi utbyggere, utviklingsselskap, alle samarbeidspartnerne og øvrige aktører et felles grunnlag for gjennomføring av Bjørvikautviklingen ut fra miljø- og bærekraftsmål.
- Oppfylle Oslo bystyres vedtak 28.11.2001 om utarbeidelse av et miljøoppfølgingsprogram for Bjørvika som en del av reguleringsplanarbeidet.

Programmet følger også opp konsekvensutredningen for området (godkjent av Vegdirektoratet 13.12.1999), og bidrar til å integrere kunnskapen om miljøkonsekvenser og miljøhensyn i planarbeidet.

FORHOLDET TIL REGULERINGSPLANEN

Overordnet miljøoppfølgingsprogram (OMOP) er sammen med Kulturoppfølgingsprogram (KOP) og Designhåndbok (DHB) utarbeidet som vedlegg til reguleringsplanen for Bjørvika – Bispevika – Lohavn. De tre vedleggsdokumentene utdyper reguleringsplanen på de prioriterte områdene miljø, kultur og estetikk. Dokumentene er gitt fellesbetegnelsen Bærekraft i Bjørvika. OMOP, KOP og DHB ble vedtatt 27.08.2003 av bystyret som en del av reguleringsplanen. Reguleringsbestemmelser angir at dokumentene er retningsgivende og gir retningslinjer som kommer til anvendelse ved utarbeidelse og behandling av bebyggelsesplaner og søknader om rammetillatelse.

Det understrekes at retningslinjene ikke er juridisk bindende, så fremt samme forhold ikke omfattes av reguleringsbestemmelser eller av andre myndighetskrav.

For planmyndigheten vil retningslinjene angi hvilke hensyn og faktiske forhold det skal legges vekt på når de rettslige bestemmelsene skal håndheves. Selv om slike retningslinjer ikke er juridisk bindende, vil de være veiledende ved at de opplyser om hva planmyndigheten vil legge vekt på når den skal håndheve reguleringsbestemmelsene. Plan- og bygningssetaten vil derfor legge vekt på de retningslinjer som er relevante i den enkelte sak i sin behandling og vurdering av bebyggelsesplaner og søknader om rammetillatelse. Ved behov for valg av løsninger som innebærer fravikelse eller omtolkning av retningslinjene, kan imidlertid dette godkjennes, så lenge endringen er innenfor reguleringsplanens rammer og tilsvarende måloppnåelse ivaretas og sikres.

Planmyndigheten kan foreta endringer av retningslinjene innenfor rammene av reguleringsplanen og dens bestemmelser, uten at dette medfører endring av planen og ny politisk behandling. Alle endringsforslag skal høres av de berørte parter. Det må forventes at det oppstår behov for endringer over tid, og retningslinjene kan da endres på initiativ av planmyndigheten selv, eller som følge av forslag fra andre.

De tre vedleggsdokumentene har generelt en motiverende hensikt, og retter seg mot alle aktører som har en rolle i de ulike faser av utviklingen og utbyggingen av Bjørvikaområdet.

AVGRENSNING AV TEMA

Miljøoppfølgingsprogrammet dekker miljøaspektene som gjelder fysiske, kjemiske og biologiske forhold.

Andre miljø- og bærekrafthensyn ivaretas av reguleringsplanen samt Designhåndbok (DHB) og Kulturoppfølgingsprogram (KOP).

POLITISK FORANKRING

Følgende overordnede vedtak i Oslo kommune ligger til grunn for programmet:

- «... Oslo skal styrke sin internasjonale profil som miljøby og hovedstad ...»
(Vedtatt kommuneplan 2000.)
- «... Oslo skal være et bysamfunn i bærekraftig utvikling, preget av økonomisk og sosial vekst innenfor naturens bæreevne. Vi skal overlevere byen til neste generasjon i en bedre miljøtilstand enn vi selv overtok den ...». (Byøkologisk program. Bystyrets vedtak 15.12.1998.)
- «... Byutviklingen i Bjørvika–Bispevika må skje etter økologiske prinsipper ...»
(Bystyrets vedtak om grunnlag for reguleringsplanarbeidet for Bjørvika, 28.11.2001)

Programmet er også politisk forankret i flere stortingsmeldinger, herunder Stortingsmelding 28 (2001–2002).

DOKUMENTETS AVSENDERE OG DETS EIERSKAP

Oslo kommune, Havnevesenet, Statens vegvesen region øst, Rom Eiendomsutvikling AS/ Oslo S Utvikling AS og Statsbygg har etablert et samarbeid om utvikling av Bjørvika knyttet til reguleringsplanarbeidet og programmene for bærekraft. Alle samarbeidspartnere er enige om å bidra til størst mulig grad av bærekraftig utvikling i Bjørvika og stiller seg samlet bak dette dokumentet.

Med utgangspunkt i Stortingsmelding 28 (2001 – 2002) har grunneierne etablert et felles utviklingsselskap, Bjørvika utvikling AS. Når selskapet nå er etablert, er det naturlig at det overtar eierskapet til dokumentet, ansvaret for dets videreutvikling og praktisk miljøoppfølging.

DOKUMENTETS OPPBYGGING

Kapittel 1–5 omhandler generelle forhold som gjelder forståelsen av dokumentet, ambisjonene, målene og anbefalte tiltak, samt hvordan gjennomføringen skal foregå.

Kapitlene 6–17 omhandler hvert enkelt, spesifikke miljøtema som programmet dekker. Innenfor hvert tema er det redegjort for motivasjon, mål og anbefalte tiltak samt eventuelle planleggings tiltak og anbefalte utredningsoppgaver. Mål, anbefalte tiltak og planleggingsoppgaver har status som retningslinjer.

2 AMBISJONER

PRINSIPPER FOR BÆREKRAFT

For byutviklingen i Bjørvika skal disse prinsipper for bærekraft gjelde:

- Langsiktighet, kretsløpstenkning og livsløpsvurderinger legges til grunn for beslutninger om ressursbruk og økonomi.
- Oppmerksomheten skal rettes mot å forebygge fremfor å reparere.
- Helhetstenkning skal være rådende i vid forstand, og dette må gjenspeiles i store som små tiltak fra overordnet til detaljert nivå.

AMBISJONSNIVÅ

Samarbeidspartnerne vil arbeide for at Bjørvika som helhet fremstår som et europeisk foregangsområde for bærekraftig byutvikling.

Dette innebærer for eksempel at miljøambisjonene for den nye bydelen i det minste videreutvikles i forhold til sammenlignbare prosjekter.

Siden ulike byutviklingsprosjekt vil ha helt særegne forutsetninger og stedlige rammebetingelser, kan ambisjonen om å være europeisk foregangsområde likevel ikke innebære at en isolert sett må være ledende innenfor hvert enkelt miljøtema. Det avgjørende må være hva som samlet oppnås innenfor de rammebetingelser som er til stede og de virkemidler statlige og kommunale myndigheter samt utviklingsselskapet og den enkelte tiltakshaver rår over.

Dersom en skulle være ledende innenfor samtlige deltemaer, blir risikoen stor for at det settes urimelig store ressurser inn på felter som bare kan gi resultater av marginal betydning i den store sammenheng.

VERDISKAPING

Utvikling av den nye bydelen vil gi stor mulighet til verdiskaping og profilering av Oslo generelt og Bjørvika spesielt i mange år fremover.

Miljøambisjonene representerer med andre ord også en potensiell inntekt i vid forstand. Å få realisert dette potensialet i størst mulig grad inngår derfor som en naturlig del av ambisjonen.

3 FORSTÅElsen AV MÅL OG TILTAK

MÅL OG MÅLOPPNÅELSE

Målene i programmet skal være retningsgivende for:

- Fellestiltak som omfatter hele reguleringsplanområdet i Bjørvika.
- Miljøoppfølgingsprogram (MOP) på bebyggelsesplannivå.
- Miljøoppfølgingsprogram (MOP) og tiltak på bygge- og anleggsnivå.

Målene programmet setter innenfor de enkelte miljøtemaene er uttrykk for ambisjonsnivået som det skal være en utfordring for tiltakshaverne å strekke seg mot. Tiltakshaverne er forpliktet til en oppriktig og uforbeholden innsats for å komme så nær målene som mulig innenfor de praktiske og økonomiske rammer som ligger til grunn.

I noen tilfeller kan målene tilsynelatende virke mindre ambisiøse, for eksempel ved at målene ikke er høyere en minstekrav som allerede gjelder. Dette er uttrykk for at målsettingen gjennomgående er gjort med tanke på at målene bør være innenfor rekkevidde i praksis, og at en erkjenner de varierende stedlige betingelser for de ulike miljøtemaene.

ANBEFALTE TILTAK

Anbefalte tiltak i programmet legges til grunn ved utarbeidelse av miljøoppfølgingsprogram for delområder (felt) og prosjekter. Hensiktsmessigheten av de anbefalte tiltakene vurderes i det aktuelle tilfellet.

De anbefalte tiltakene kan ikke uten videre anses som tilstrekkelige for å nå målene. Ut over de anbefalte tiltakene programmet inneholder, er tiltakshavere derfor forpliktet til å vurdere ytterligere tiltak som er relevante for å nå målene i programmet.

Anbefalte tiltak kan erstattes med nye dersom man finner at andre gir bedre måloppnåelse på mer optimal måte, for eksempel som resultat av teknologisk utvikling.

PLANLEGGINGSTILTAK

Programmet angir anbefalte planleggingstiltak under de enkelte miljøtemaene. Dette er planlegging som bør utføres tidlig i utviklingsarbeidet enten fordi de er kritisk for måloppnåelse, eller er av en slik karakter at mulighetene for miljøgevinst avtar hvis de utsettes.

Ansvar for hvert enkelt planleggingstiltak er angitt.

ANBEFALTE UTREDNINGSOPPGAVER

Programmet angir også anbefalte utredningsoppgaver under de enkelte miljøtemaene. Dette er utredningsoppgaver som anses nødvendig å utføre i den tidlige fasen av byutviklingsprosjektet for ytterligere å kunne verifisere mål og tiltak.

Ansvar for de enkelte anbefalte utredningsoppgavene må avklares gjennom den videre planleggingsprosessen.

MULIGE JUSTERINGER

Behovet for videreutvikling av programmet er nærmere beskrevet i kapittel 4. Det følger av dette at enkeltmål og enkelttiltak kan bli justert og supplert, både i skjerpene og lempene retning, som følge av eventuell ny innsikt. Hovedretningen for ambisjoner og mål skal likevel ligge fast.

4 BEHOV FOR VIDEREUTVIKLING

GENERELT

Byutviklingsprosjektet i Bjørvika er stort og vil strekke seg over 10–15 år. De tilknyttede miljøspørsmålene er tilsvarende sammensatte og omfattende. I arbeidet med miljøoppfølgingsprogrammet er det framkommet behov for å avklare flere problemstillinger mer inngående enn det som har vært mulig frem til denne første versjonen av programmet. Videre utredninger er derfor nødvendig, og bør foregå løpende mot påfølgende versjoner av miljøoppfølgingsprogrammet.

ØKONOMISKE ANALYSER

Realisering av mål og anbefalte tiltak i programmet vil ha økonomiske konsekvenser for utbyggere og for samfunnet. Økonomiske konsekvenser bør derfor utredes og vurderes nærmere. Analysene bør ta utgangspunkt i et langsiktig perspektiv der totale årskostnader basert på hele prosjektets levetid står sentralt, og vurdere både prosjektøkonomiske og samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Slike analyser vil kunne avdekke svakheter og styrker ved tiltak og mål, og tilskynde en samlet optimalisering av miljøoppfølgingsprogrammet.

En synliggjøring av kostnader og økonomiske gevinster kan også bygge opp under miljøkravene, og styrke aktørens motivasjon til å gjennomføre tiltak i tråd med programmets mål samt skape større forutsigbarhet.

DRIFTS- OG VEDLIKEHOLDSFASEN

Programmet skal ivareta hele området levetid fra planleggingen til drift og vedlikehold. De fleste av programmets mål og anbefalte tiltak griper da også tak i hva som må gjøres i utbyggingsfasen for å oppnå miljøvennlig drift på lang sikt. Det er imidlertid behov for å supplere programmet med hensyn til drift og vedlikehold. For eksempel gjelder dette hvordan en kan påvirke fremtidige brukere, eiere og forvaltere til miljøvennlig adferd slik at effektene blir varige, også etter at selve byutviklingsprosjektet er avsluttet.

For å sikre gode resultater, bør det utvikles en samlet bydriftsmodell som ivaretar miljøhensynene.

MÅLBARHET

Utvikling av gode resultatindikatorer og nøkkeltall anbefales gjennomført i prosessen med videreutvikling av programmet. De felles Europeiske bærekraftsindikatorerne (EBI) kan blant flere være et verdifullt bidrag til dette.

Det bør utvikles indikatorer både for utbyggings- og driftsfasen.

Resultatindikatorerne bør utvikles i tide, slik at de kan anvendes i miljøoppfølgingsprogram (MOP) på underliggende nivå.

5 GJENNOMFØRING

MILJØOPPFØLGINGSPROGRAM PÅ UNDERLIGGENDE NIVÅER

Generelt

Det overordnede miljøoppfølgingsprogrammet skal utgjøre rammen for miljø-satsingen og retter seg mot alle faser fra planlegging og prosjektering til bygging og drift.

Reguleringsplanen for Bjørvika forutsetter utarbeidelse av bebyggelsesplaner for delområder (felt). Reguleringsbestemmelsene stiller krav om at det i tilknytning til bebyggelsesplaner skal utarbeides miljøoppfølgingsprogram (MOP). Videre er alle utbyggere innenfor byutviklingsplanens grenser gjennom reguleringsbestemmelsene pålagt å utvikle sine bygge- og anleggsprosjekter i tråd med de føringer som er nedfelt i dette overordnede miljøoppfølgingsprogrammet og reguleringsplanens bestemmelser, senere også i henhold til bebyggelsesplan og tilhørende MOP.

Miljøoppfølgingsprogrammer på underliggende nivåer skal sikre en stadig nærmere konkretisering og utvikling av tiltakene, og er et sentralt verktøy for gjennomføring og oppfølging.

Virkemidlene for gjennomføring kan oppsummeres slik:

- bestemmelser
- retningslinjer, MOP på underliggende nivå
- avtaler, kontrakter
- miljøstyringssystemer
- veiledning og informasjon.

Bebyggelsesplannivået

MOP på bebyggelsesplannivå skal ta for seg de samme miljøtemaene som det foreliggende, overordnede miljøoppfølgingsprogrammet i den grad de er relevante. Det skal i tillegg gjøres selvstendige vurderinger av om det er andre forhold som kan gi miljøpåvirkninger, og som dermed bør være med. Hvis slike finnes, skal det settes mål og angis tiltak for disse forholdene.

Bygge- og anleggsnivået

Den enkelte utbygger, både private, kommunale og statlige, skal utarbeide MOP for det enkelte prosjekt.

Utbyggere skal gjennom disse miljøoppfølgingsprogrammene klargjøre hvilke tiltak som vil anvendes for å nå målene. I tillegg forutsettes det en selvstendig vurdering av byggeprosjektets miljøaspekter, miljøpåvirkning og mer detaljerte mål. Arbeidsmetodikken baseres på kravene i miljøstandard ISO 14001.

For byggeprosjektene føres et enkelt miljøregnskap med resultatindikatorer som avspeiler prosjektets mål. Årlig rapportering forutsettes, for eksempel integrert i HMS-rapport. Det er en fordel om opplysningene gjøres offentlig tilgjengelige, slik at de også kan gi grunnlag for videre planlegging.

Det vises for øvrig til Vedlegg 2 der prinsipper for MOP er nærmere beskrevet.

Egen veileder

– *Ansvar: Utviklingsselskapet og kommunen.*

Miljøoppfølgingsprogram er et relativt nytt verktøy i planlegging og prosjektering. Særlig gjelder dette systemet med MOP på flere underliggende nivåer, og innebærer dermed nybrottsarbeid.

Det er nødvendig å utarbeide en egen veileder til hjelp for den enkelte tiltakshaver. En slik veileder må omfatte både MOP for planprosjekter tilknyttet bebyggelsesplaner og MOP for bygge- og anleggsprosjekter, samt hvordan de forholder seg til hverandre. Her må inngå hvordan en praktisk går frem for å utarbeide MOP, hvordan en følger den opp, og hvordan godkjenningsprosedyrene skal være.

Veilederen bør også gi en samlet oversikt over lover, forskrifter og andre krav som er relevante, og bør ajourføres ved endringer av disse.

En slik veileder vil også være nyttig for involverte myndigheter og deres saksbehandling.

ANSVAR OG ROLLER

Hovedaktørene

Oslo kommune (Eiendom- og byfornyelsesetaten og Havnevesenet) og Statens vegvesen region øst er de største grunneierne i området. ROM eiendomsutvikling AS har sammen med Linstow eiendom AS etablert utbyggingsselskapet Oslo S utvikling AS (OSU) med hensikt å utvikle sine eiendommer. Statsbygg har på vegne av Kultur- og kirke departementet, ansvar for planlegging av den nye Operaen og Universitetets kulturhistoriske museum (UKM).

Det er lagt til grunn at revidering og oppfølging av dette programmet som en overordnet strategi for hele Bjørvikaområdet, skjer gjennom et eget utviklingsselskap.

Utviklingsselskap

Stortingsmelding 28 (2001–2002) om utvikling av Bjørvika ga de nødvendige føringer for hvordan utviklingen skulle organiseres. Der at det er enighet mellom grunneierne om å etablere et felles utviklingsselskap, Bjørvika utvikling AS, og et infrastrukturselskap eid av dette med det finansielle og gjennomføringsmessige ansvaret for tekniske infrastrukturoppgaver. Det omfatter blant annet prosjektstyringen med all utbygging av infrastruktur i reguleringsplanområdet, inkludert de veier som ikke er riksvei, vann og avløp, fjernvarme, parker og plasser, kaifronter osv. Det legges til grunn at selskapet vil få ansvaret for internt å fastsette utbyggingsssekkefølge mellom de ulike grunneiere og ansvaret for å løse alle interessekonflikter mellom grunneierne i området og i forhold til omgivelsene.

Det legges også til grunn at stat og kommune ikke deltar i disse selskapene, og at Bjørvika utvikling AS får forkjøpsrett til de nærmere bestemte eiendommer stat og kommune eier i området.

Utviklingsselskapet vil dermed ha ansvar for:

- Nødvendige utredninger, planlegging og gjennomføring av miljøtiltak som skal være felles for hele Bjørvikaområdet.
- Ivareta videreutvikling av miljøoppfølgingsprogrammet som en del av et overordnede styringssystem for selskapet.
- Innføre miljøstyring i selskapet og underselskaper.
- Systematisere overordnet resultatoppfølging.
- Dersom det etableres en felles driftsorganisasjon for området, vil oppfølging av dette programmet kunne innarbeides som en del av selskapets virksomhet.

Tiltakshavere og utbyggere

De enkelte tiltakshavere og utbyggere har ansvar for å:

- Innarbeide miljømål og tiltak i egne planer, samt påse tilsvarende hos entreprenører, leverandører mv.
- Utarbeide mer detaljerte miljøoppfølgingsprogram (MOP) tilknyttet såvel bebyggelsesplaner som bygge- og anleggsprosjekter.
- Innføre eller videreutvikle egne miljøstyringssystemer.
- Stille krav til miljøkompetanse og miljøstyringssystem hos rådgivere, entreprenører, leverandører og underleverandører. Krav til miljøstyring skal tilsvare standarden ISO 14001.

Kommunen

Oslo kommune er planmyndighet og dermed mottaker av plan- og byggesaker med tilhørende miljøoppfølgingsprogrammer. Siden dette overordnede miljøoppfølgingsprogrammet er knyttet til reguleringsplanen som retningsgivende dokument, er det også kommunens ansvar å føre tilsyn med miljøoppfølgingsprogrammene og tiltakene de omfatter, som en del av den øvrige plan- og byggesaksbehandlingen.

Andre myndigheter

En del av temaene som miljøoppfølgingsprogrammet omfatter, har andre myndigheter på stats- og fylkesnivå som saksbehandlings- og kontrollintans.

EGNE AVTALER

For å sikre at miljøhensynene ivaretas på lang sikt, kan grunneierne påse at bestemmelser om dette inngår i festekontrakter eller som tinglyste heftelser på eiendommene før eiendomsoverdragelser.

MEDVIRKNING

– *Ansvar: Utviklingsselskapet og kommunen.*

For at programmet skal bli et effektivt virkemiddel for utvikling av den nye bydelen, er det viktig med bred oppslutning. Aktører som har viktige roller og bør trekkes aktivt inn i det løpende utviklingsarbeidet er:

- Oslo kommune, etater og bedrifter.
- Andre forvaltningsorganer.
- Bydel Gamle Oslo.
- Frivillige organisasjoner.

Oslo kommune, etater og bedrifter

Oslo kommune forutsettes å følge opp programmet i egne etater og bedrifter. Dette gjelder for eksempel Havnevesenet, Renholdsetaten og AS Oslo Sporveier.

Andre forvaltningsorganer

En rekke forvaltningsorgan har ansvar for uttalelser i planbehandling etter plan- og bygningsloven og saksbehandling i henhold til andre lover. Dette gjelder for eksempel Norges vassdrags- og energidirektorat, Fylkesmannen, Statens forurensningstilsyn og Riksantikvaren. Flere av disse organene har også innsigelsesmyndighet.

Bydel Gamle Oslo

Bjørvikaområdet inngår i dag i hovedsak i bydel Gamle Oslo. Bydelen har myndighet og oppgaver i området både under utbyggingen og senere. Bydelspolitikere og administrasjonen vil være sentrale aktører i å påse at utbyggingen gjennomføres i tråd med mål og strategier for bydelen.

Frivillige organisasjoner

Bred folkelig deltagelse i utviklingen av den nye bydelen fra beboerforeninger, interessegrupper og organisasjoner er viktig. Naturvernforbundet er et eksempel.

PILOTPROSJEKTER

– *Ansvar: Utviklingsselskapet og kommunen.*

Pilotprosjekter kan være et effektivt virkemiddel med tanke på å utvikle nye miljøvennlige og bærekraftige løsninger. Pilotprosjekter er også velegnet til profilering av Bjørvika som byutviklingsprosjekt med høyt ambisjonsnivå på dette feltet. Dette virkemiddelet bør tas i bruk.

Prosjekter og konsepter som isolert sett innebærer for stor økonomisk risiko for den enkelte utbygger, kan likevel være svært nyttige og interessante i en større sammenheng, og ha potensiale for samarbeid med lokale, nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer. Prosjekter av slik karakter er avhengig av ekstern finansiering, for eksempel statlig, for å kunne gjennomføres. Slike muligheter bør undersøkes og om mulig utnyttes.

INFORMASJON OG MARKEDSFØRING

– *Ansvar: Utviklingsselskapet og kommunen.*

Eksisterende lovverk og forpliktende avtaler er ikke tilstrekkelig for å følge opp programmets mål. Motivasjon og nødvendig kunnskap hos aktørene og alle involverte i utvikling av Bjørvika anses helt nødvendig. En samlet informasjonsplan bør utarbeides for å konkretisere tiltak, målgrupper mv.

Informasjon og markedsføring til allmennheten og omverdenen er også avgjørende for at verdiskapingspotensialet som den miljøvennlige byutviklingen representerer, kan bli realisert. Informasjon og markedsføring bør iverksettes på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

Følgende tiltak bør vurderes:

- Informasjon om og utstilling av eksempler på gjennomførte prosjekter og tiltak i Norge og andre land som har tilsvarende ambisjonsnivå som Bjørvika.
- Informasjon om løpende aktiviteter for å styrke og opprettholde bevisstheten om miljøambisjonene for byutviklingen.
- Konferanser for fagfolk og beslutningstagere.

6 STASJONÆR ENERGIBRUK

MOTIVASJON

Energiøkonomisering er grunnleggende fordi det gjelder forbruk av begrensede ressurser. Motivet for å stille spesielle krav til den stasjonære energibruken springer også ut fra behovet for å redusere utslippet av klimagasser og å bedre den lokale luftkvaliteten i byområdene. Energisystemet i Bjørvika og energibruken her, har konsekvenser for utslipp andre steder og dermed på de samlede klimagassutslippene. I sentrale deler av Oslo er bruk av ved til fyring en betydelig luftforurensningskilde. Samtidig foreligger det et lokalt energipotensiale i form av fjordvarme og biogass fra Bekkelaget renseanlegg.

Ut fra sin beliggenhet og størrelse har Bjørvikaprojektet et potensial som nasjonalt demonstrasjonsprosjekt for alternativ energiproduksjon og -bruk. Oslo bystyes vedtak om energiløsninger for Bjørvika peker også i retning av at bydelen bør utvikles til et europeisk foregangsområde med hensyn til stasjonær energibruk.

Relevante referanseprosjekter er Hammarby Sjöstad, Malmö mv («best practice»). Arbeidet i EU med forslag til nye normer for energieffektivitet og foreliggende foranalyser for bærekraftig energibruk i Bjørvika legges også til grunn.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Det skal være best mulig balanse i forholdet mellom energiforbruk og lokal energitilgang der energibesparelse ved materialgjenvinning av avfall og forbrenning av restavfall inngår.
- Klimagassutslipp fra stasjonære kilder skal være null når en ser bort fra utslipp som skjer i tilknytning til energiproduksjon utenfor Bjørvikaområdet.
- Det totale behovet for tilført energi til den enkelte bygning fra energikilder utenfor planområdet skal være høyst 90 kWh/m² for boligarealer og 110 kWh/m² for næringsarealer. Tilsvarende ambisjonsnivå i nøysomhet i energitilgang skal gjelde for øvrige bruksarealer.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Oppvarming og kjøling bør ikke skje ved hjelp av elektrisitet, lokal vedfyring eller forbrenning av fossile brensler som olje og gass.
- Elektrisitet bør bare brukes til belysning, maskiner, apparater, teknisk utstyr, varmepumper mv.
- Alle bygninger tilknyttes et fjernvarmesystem, for eksempel basert på lavtemperatur.
- Lokale energikilder i Bjørvikaområdet bør utnyttes optimalt. Aktuelle, lokale kilder er fjordvarme ved hjelp av varmepumpe, varme fra avløpsvann og biogass fra slam samt solvarmeteknologi integrert i bygningene.
- Unytting av solvarme og andre tiltak som reduserer behovet for energi skal vurderes og redegjøres for i søknad om rammetillatelse.
- Felles fjernkjølesystem for området skal vurderes etablert.
- Det installeres målere for energiforbruk i alle bo- og bruksenheter.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

Energikonsept

Det skal utarbeides et samlet energikonsept for Bjørvika som helhet. Konseptet skal bli styrende for den videre planleggingen på mer detaljerte nivåer. Energi-konseptet skal vise hvordan og i hvilken grad energibalansen for området kan oppnås, og hvordan de ulike lokale energikildene samt tekniske systemer og bygningsmessige løsninger kan bidra til dette. Eksisterende foranalyser legges til grunn for arbeidet.

– *Ansvar: Utviklingsselskapet.*

Infrastruktur for varme

Det skal planlegges og etableres infrastruktur for vannbåren varme i Bjørvika-området som helhet. Infrastrukturen bør for eksempel baseres på lavtemperatur slik at det muliggjør effektiv bruk av alle aktuelle alternative energikilder. Distribusjonssystemet bør tilknyttes det eksisterende fjernvarmenettet, men grensesnittet tilpasses systemet i Bjørvika.

– *Ansvar: Utviklingsselskapet.*

ANBEFALTE UTREDNINGSSOPPGAVER

Infrastruktur for kjøling

Det bør utredes hvorvidt et fjernkjølingssystem for området bør etableres. Nytten av fjernkjøling opp mot målene, samt hvor stor andel av bebyggelsen som vil kunne nyttiggjøre seg systemet, må inngå i vurderingen.

Utviklingssamarbeid

Energikonseptet for Bjørvikaområdet vil få et stort potensiale for innovasjon, og har en størrelsesorden som bør gjøre det meget interessant med tanke på samarbeid med nasjonale myndigheter om dette. Prosjektet er foreslått som et oppfølgingsprosjekt i forbindelse med klima- og energistrategien for Osloregionen. Det søkes kontakt med Olje- og energidepartementet, ENOVA og Miljøvern-departementet med sikte på å finne samarbeidsprosjekter med statlig delfinansiering og eventuelt også EU-støtte.

7 TRANSPORT

MOTIVASJON

Sentrale deler av Oslos mest trafikkerte hovedveier og forbindelseslinjer mellom disse, passerer gjennom Bjørvikaområdet. Også det planlagte veisystemet gjør at det blir krevende å unngå stor belastning fra gjennomgangstrafikken selv når ny E18 er bygget. En høy arealutnyttelse kombinert med beliggenheten nær sentrum og Oslo S gir et betydelig potensiale for bruk av sykkel og kollektivtransport. Dette er i samsvar med Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging. Blir potensialet utnyttet, kan bilbruken til og fra området begrenses, selv om gjennomgangstrafikken fortsatt vil være stor.

Ambisjonsnivået for gang-, sykkel- og kollektivtrafikk er svært høyt, og vesentlig høyere enn dagens situasjon i sentrum og indre by. Tilsvarende gjelder ambisjonen om lav bilbruk. Det vil kreve et løft for at bydelen kan nærme seg ambisjonsnivået.

MÅL

RETNINGSLINJER

Gang- og sykkeltrafikk

- Størst mulig andel av den totale transporten til, fra og innen bydelen skal foregå til fots og med sykkel.

Kollektivtrafikk

- Minst 80 prosent av alle motoriserte reiser over døgnet til, fra og innen bydelen, skal foregå med kollektive transportmidler.

Biltrafikk

- Biltrafikken skal utgjøre mindre enn 10 prosent av alle reisene til, fra og innen bydelen.
- Utbyggingen må sikre en veikapasitet som ikke medfører trafikkoverføringer og økt miljøbelastning i bydelens tilstøtende områder, eller til nærområder hvor trafikken av miljøhensyn allerede er bygd ned.
- På lang sikt bør en tilstrebe en vesentlig reduksjon i gjennomgangstrafikken.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

Generelle

- Trafikantgruppen gående, syklende og kollektivreisende skal være prioritert både med hensyn til fremkommelighet og trivsel.
- Veisystemet skal utformes slik at veikapasiteten i Bjørvika enkelt kan reduseres i fremtiden dersom overordnede virkemidler tas i bruk for å redusere trafikken i Oslo-området.
- Det søkes etablert bildeordninger i området som også bør omfatte el-biler. Det legges til rette for reservering av attraktive p-plasser for disse ordningene.
- Miljøvennlige biler prioriteres ved for eksempel lavere leie for el-biler i P-hus og lett tilgjengelige ladestasjoner for el-biler.
- Næringsdrivende i området stimuleres til å velge varetransport med miljøvennlig kjøretøy, og rasjonalisering av varetransport gjennom samordning av transporttjenester.
- Transportbehov mv. skal koordineres og minimeres for hvert større byggeprosjekt.

Gang- og sykkeltrafikk

- Det bør utvikles et finmasket nettverk av fotgjengerforbindelser som supplement til fortauer, plasser, promenader mv. Forbindelsene bør fungere som snarveier på tvers av gater og gjennom kvartaler og byggeområder.

- Parkeringskjellere, forstøtningsmurer, trapper, terrengnivå og andre elementer som kan skape barrierer, bør utformes med sikte på best mulig tilgjengelighet for gående og syklende.
- Det etableres attraktive og effektive sykkelruter mellom T-bane- og jernbanestasjonene og alle deler av den nye bydelen. Det samme gjelder ruter langs fjorden, gjennom hovedgatene i bydelen og i forbindelsene på tvers av jernbanesporene.
- Det etableres sykkelparkeringsanlegg med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet i gater og ved holdeplasser, stasjoner, boliger, næringsbygg, offentlige bygg og publikumsattraksjoner.
- Det bør etableres tilstrekkelig med bysykkelstasjoner i området som supplerer kollektivsystemet og gir effektiv internttransport. Plassering av stasjonene avklares i bebyggelsesplaner.
- Det skal legges til rette for både transportsyklister og rekreasjonssyklister.
- Fotgjengere og syklistene bør i størst mulig grad skilles med egne felt for begge grupper.

Kollektivtrafikk

- Det legges fysisk til rette for at kollektivtrafikken får fremkommelighet, kapasitet, frekvens, markedsdekning og kvalitet for å nå målet om kollektivtransportandel.
- Det tilrettelegges for at størst mulig andel av kollektivtransporten skal skje med banebaserte transportmidler.

Parkering

- Parkeringsdekningen bør i gjennomsnitt for Bjørvikaområdet være maksimalt 0,6 plass pr 100 kvadratmeter boligflate. Dette tilsvarer dagens gjennomsnitt i Oslo indre by, men er lavere enn eksisterende veiledende norm for enkeltprosjekter. For hele området kan parkeringsdekning differensieres.
- For arbeidsplassparkering bør det være maksimalt 1,6 plasser pr 1000 kvadratmeter kontorarbeidsplasser, det vil si i nedre grense av eksisterende norm.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

Med sikte på å begrense transportbehovet skal det i bebyggelsesplaner tilrettelegges for lokalt vare- og tjenestetilbud.

– Ansvar: Tiltakshaver.

ANBEFALTE UTREDNINGSOPPGAVER

Kollektivtransport

- Det bør utredes hvilke konkrete tiltak ut over de fysiske rammebetingelser lagt av reguleringsplanens trafikksystem som er nødvendig for å nå målet om 80 prosent kollektivandel i området som helhet og i delområdene.
- Det bør vurderes hvordan en gradvis opptrapping av kollektivtransporttilbudet for området i utbyggingsperioden kan sikres.

Trafikkregulerende tiltak

- Det bør utredes hvordan overkapasitet på vei og parkering kan unngås i utbyggingsperioden.
- Det bør utredes hvilke trafikkregulerende tiltak som kan settes i verk dersom kravene til miljøkvalitet overskrides. Dette vil gi underlag for videre planlegging, for eksempel aktuelle avbøtende tiltak hvis trafikkstøy overskrider akseptabelt utendørs støynivå. Tiltak vurderes for all form for trafikk, også kollektivtrafikk, varetransport mv.

8 LUFTKVALITET

MOTIVASJON

Luftkvaliteten i Bjørvika er preget av spesielle luftsirkulasjonsforhold og tilførsel av forurenset luft fra andre bydeler. Det er begrenset hva en kan gjøre med dette innenfor rammen av Bjørvikaprojektet. Innenfor området vil den motoriserte gjennomgangstrafikken fortsatt bli den største bidragsyter til lokal luftforurensning.

Stor gjennomgangstrafikk er dermed prinsipielt i konflikt med ønsket om best mulig luftkvalitet. Trafikkmengden som er lagt til grunn for planen, bygger imidlertid på en avveining av hensyn der en finner at skadevirkningene utenfor Bjørvika vil bli for store dersom trafikken skulle reduseres ytterligere, og at det samlet sett derfor ikke vil være tilrådelig.

Luftkvaliteten i området er utredet særskilt. Der finner en at i hovedsak vil nasjonale mål for PM₁₀ (støvpartikler) og NO₂ (nitrogendioksid) kunne overholdes i hele planområdet med unntak av sterkt trafikkerte gaterom, rundt tunnelmunninger og store rundkjøringer. Grenseverdiene i EU-direktiv og forslag til ny norsk forskrift vil overholdes i hele planområdet.

Luftkvaliteten er i hovedsak tilfredsstillende slik at bystyrets forutsetning for etablering av boliger kan oppfylles i store deler av planområdet. Unntakene er bygatene med trafikk på mer enn 15000 ÅDT, områdene ved tunnelmunninger og rundkjøringer. Her vil nasjonale mål både for PM₁₀ og NO₂ overskrides på gateplan og opp mot hustaknivå. Det er store lokale variasjoner.

Ved hjelp av ulike tiltak kan forholdene i bygatene bedres, men flere av tiltakene er av mer generell karakter og mindre aktuelle å iverksette bare lokalt.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Gjeldende nasjonale mål for luftkvalitet legges til grunn i hele planområdet.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

Siden luftkvaliteten i stor grad vil bli en følge av planen slik den er, kan en i liten grad fastlegge særskilte tiltak innenfor planens ramme. Avbøtende tiltak kan imidlertid vurderes hvis en ønsker å bedre luftkvaliteten i de mest belastede bygatene. Utslippene fra veitrafikk kan redusere ved å gjennomføre ett eller flere av følgende tiltak lokalt i Bjørvika:

- Sette ned kjørehastigheten.
- Innføre miljøsoner, for eksempel stille utslippskrav til tyngre kjøretøy som trafikkerer bygatene der eller redusere trafikkvolumet i sonene.
- Hyppig, rutinemessig vasking av gater, veiskuldere og tunneler i vinterhalvåret.
- Rense ventilert luft fra tunneler.

Følgende tiltak vil også kunne bedre luftkvaliteten i Bjørvikaområdet, men de kan ikke gjennomføres isolert, og det vil bli nødvendig å betrakte sentrumsområdene som helhet:

- Piggdekkforbud.
- Etablere tungtrafikk-traséer.
- Redusere trafikkvolumet.

ANBEFALTE UTREDNINGSOPPGAVER

- Etter at utbyggingen er gjennomført, bør det gjøres målinger av luftkvaliteten i de belastede områdene for å kartlegge behovet for iverksetting av avbøtende tiltak.
- Det bør gjøres nytte/kostvurderinger med tanke på å finne hvilke tiltak som er de best egnede og mest effektive dersom målet for luftkvalitet ikke oppnås.
- Det bør utredes hvordan og i hvilken grad en kan sikre kvaliteten på luften innendørs i områder der det blir vanskelig å oppnå tilstrekkelig god kvalitet på uteluften.

9 VANN

MOTIVASJON

God vannkvalitet i fjordbassenget og Akerselva er avgjørende for områdets attraktivitet. Fjord og elv er også viktige leveområder for dyr og planter, og har dermed også betydning for i hvor stor grad Bjørvika kan bli et område preget av biologisk mangfold.

EUs vanddirektiv er gjeldene også for Norge. Dette krever at kommunen setter seg konkrete mål for ferskvannsføremstene, vassdragene og sjøen inklusive sedimentene på bunnen. Direktivet er dessuten også koplet til Habitatsdirektivet ved at kvalitetskrav til vannet og den valgte utforming av bunnen med masser og topografi, gir grunnlag for bestemte typer av plante- og dyresamfunn.

Overvannshåndtering fra et så stort byområde med forholdsvis store harde overflater vil kreve et overvannsnett med stor kapasitet for å unngå oversvømmelser. Tiltak som kan bremse overvannet og avlaste ledningsnettet vil bli nødvendig å gjennomføre.

Byens drikkevann er en begrenset ressurs som det i fremtiden vil bli enda viktigere å økonomisere med. Det er derfor fornuftig å forberede den nye bydelen på en situasjon der drikkevannstilgangen begrenses.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Det skal ikke være forurensende utslipp fra bydelen til vassdrag og fjord.
- Overvann som kan oppta forurensning må ikke renne ukontrollert til elv og fjord.
- Egnethetsklasse 2 for bading og rekreasjon samt fritidsfiske skal legges til grunn for vannkvaliteten i fjorden og i Akerselva.
- Laks og sjøørret skal sikres gode livsvilkår gjennom tilrettelegging i og langs Akerselva, samt ved Akerselvas utløp.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

Fjordbassenget

- Det bør tilrettelegges for bading og rekreasjon i fjorden.

Akerselva

- Akerselva og områdene langs begge elvebredder utvikles med høy kvalitet for rekreasjon, opplevelse og lek. Opparbeiding og tilrettelegging må ta hensyn til planter og dyr som er hjemmehørende i området, slik at deres levevilkår sikres.
- Åpning av Akerselva må gjøres og utformes på en slik måte at fiskens vandring ikke forstyrres hverken i anleggs- eller driftsfasen.

Overvann

- Overvannet bør i størst mulig grad bremses for å unngå overbelastning av overvannsnettet ved store nedbørmengder. Vanninfiltrasjon vil ha liten virkning på grunn av grunnforhold med et høyt grunnvannsnivå. Fordrøyningstiltak i form av grøntarealer, grønne tak, bassenger m.v. bør derfor benyttes. Alt annet overvann må samles i dreneringssystemer som sikrer tilfredstillende kvalitet på utslippsvannet.

ANBEFALTE UTREDNINGSOPPGAVER

- For å avklare hvordan reguleringsplanens forslag til fysisk avgrensning mellom land og vann vil påvirke vannkvalitet og biologisk liv i Akerselva og fjordbassenget, bør mulige konsekvenser utredes, eventuelt inkludert forslag til avbøtende tiltak.

- Utbyggingens konsekvenser for naturmiljøet inkludert livsvilkår for sjøørret og laks i Akerselva og utenfor elvemunningen bør utredes. Eventuelle forslag til forbedringstiltak bør inngå.
- Virkninger av forbruksbasert vannavgift for byens vannressurser og for økonomien til husholdninger og foretak vurderes. Det samme gjelder virkninger for kapasiteten i Bjørvikas vannforsyningsnett.

10 JORD

MOTIVASJON

Generelt regnes grunnen i byområder for å være forurenset. Siden Bjørvikområdet har vært sentralt område for industri og havnedrift, øker sannsynligheten for konsentrasjoner av tungmetaller og organiske miljøgifter betydelig. Det har også vært tilførsler av flis fra den tidligere sagbruksvirksomheten i Akerselva. Masser som graves ut kan kun benyttes fritt hvis de tilfredsstillende forurensningsmyndighetenes krav til mest følsom arealbruk. Tilføring av nye masser må også tilfredsstillende forurensningsmyndighetenes krav til mest følsom arealbruk der det skal etableres grøntanlegg.

Massehåndtering og transport av masser kan bli kostnadskrevende. Men masser kan også utgjøre betydelige ressurser. En koordinering av massehåndteringen i planområdet kan gjøre det mulig å oppnå en tilnærmet massebalanse, og dermed reduksjon av massetransporten.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Utgravingsmassene skal ikke medføre forurensningsspredning under anleggsarbeidet eller ved sluttdisponeringen av massene.
- Disponeringsløsningene skal være i tråd med forurensningsmyndighetenes krav og retningslinjer og EUs direktiv om massehåndtering (direktiv 1999/31/EC).
- Massebalanse bør oppnås innenfor planområdet.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Det skal tas prøver av grunnen ut fra forurensningsmyndighetenes krav om miljørisikovurdering. Dokumentasjon av typer masser og konsentrasjoner av forurensende stoffer skal inngå i MOP og legges frem for rette myndighet.
- Før anleggsstart skal det foreligge prosedyrer for håndtering av forurensende masser og beredskap for funn av uforutsette forurensninger.
- Det bør stilles krav til leverandøren om dokumentasjon av næringsinnhold og forurensninger i tilførte masser.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

Det bør utarbeides en massehåndteringsplan for hele planområdet. Massehåndtering bør koordineres på et overordnet nivå, og omfatte så vel rene som forurensete masser. Massehåndteringsplaner for det enkelte prosjekt og utbyggingsområde bør ha dette som utgangspunkt.

– Ansvar: Utviklingselskapet og utbygger.

11 SEDIMENTER

MOTIVASJON

Opprydding etter århundrelang forurensning av sedimentene i fjordbassenget er viktig for å sikre miljøkvalitetene i Bjørvika. Store deler av bunnen i Indre Oslofjord inneholder miljøgifter i store konsentrasjoner. Det foreligger ingen tiltaksplan for fjorden som helhet ennå. Derimot foreligger det forslag til å fjerne forurensningene ned til 15 meters dybde langs havnen. Dette området innbefatter ny E18 og områdene som byutviklingen berører.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Det skal ikke være spredning av miljøgifter fra sedimentene i fjordbassenget eller fra elvesedimenter.
- Bunnen i fjordbassenget skal gi gode livsvilkår for planter og dyr.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

Fjordbassenget

- Forurensede sedimentene skal fjernes, forsegles eller på annen måte forskriftsmessig måte renses før bygging iverksettes der dette er aktuelt.
- Ved reetablering av bunnen i fjordbassenget skal det velges masser som tilrettelegger for gode livsvilkår for planter og dyr. Dybder og bunntopografi må også utformes slik at reetablering av et godt livsmiljø kan bidra til biologisk mangfold og økt selvrensingsevne.

Akerselva

- Elvebunnen i Akerselva bør utbedres og renses for å bedre livsmiljøet lokalt og vannkvaliteten nedstrøms. Analyse av strømningsforhold og sedimentering legges til grunn for tiltak i elveløpet.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

Samlet oppryddingsplan

Det er uklare ansvarforhold knyttet til gjennomføring av tiltak for opprydding av de forurensede sedimentene i havnebassenget innenfor reguleringsplanens avgrensning. Med bakgrunn i Statens vegvesens plan for ny E18 og Havnevesenets plan for havneområdene, bør det utarbeides en samlet oppryddingsplan for Bjørvika – Bispevika som et samarbeidsprosjekt. Planen bør gi grunnlag for en helhetlig gjennomføring i samarbeid med statlige miljøvernmyndigheter.

– *Ansvar: Havnevesenet og kommunen.*

12 STØY

MOTIVASJON

Trafikken utgjør den viktigste støykilden. Så vel jernbanen som biler, busser og trikker vil bidra til et sammensatt støybilde. Med de trafikkmengder som vil komme i de mest trafikkerte gatene vil det bli betydelig støy.

I trafikkerte sentrumsgater vil en bare unntaksvis oppnå støynivåer under 65 dBA, og i byområder forøvrig er det vanskelig å oppnå et støynivå lavere enn 60 dBA. Rådhusgata har for eksempel i dag et støynivå opp mot 75 dBA, og i de mest trafikkerte gatene i Bjørvika vil støynivået være over 70 dBA.

Hovedoppgavene blir dermed å begrense støykildene og tilse at støyfølsom bruk av arealer og bygninger ikke eksponeres mot de største støykildene, og at det tilrettelegges for stille soner for opphold og rekreasjon.

Siden trafikken er den viktigste støykilden, vil reduksjon av trafikken også dempe støyproblemene. Flere av forslagene til mulige, avbøtende tiltak som er nevnt i kapittel 8 Luftkvalitet, er derfor også aktuelle med tanke på støy.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Innendørs, og for offentlige og private arealer utendørs som tilrettelegges for ro og stillhet, skal Miljøverndepartementets retningslinjer T-8/79 legges til grunn.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Nødvendige tiltak for å sikre akseptable støynivåer for berørte, skal gjennomføres systematisk under hele utbyggingsperioden.
- Byrommene må omfatte soner som har lite støy. Det er spesielt viktig å tilrettelegge for uteoppholdsarealer for ro og stillhet dersom øvrige byrom i delområdet er støyutsatt.
- Bebyggelsen bør tilpasses støyforholdene med hensyn til fasadenes støyskjermende kvaliteter og at funksjonene fordeles i henhold til hvor støyfølsomme de er.
- Det bør undersøkes om støyabsorberende materialer og fasadeutforming kan benyttes for å dempe støyrefleksjon der støynivået er særlig høyt.
- Siden skjerming i form av vegetasjon og beplantning gir subjektivt inntrykk av lavere støynivå, bør dette virkemiddelet brukes.
- Gatebelegg og skinnegang for trikk bør være så støysvake som mulig.
- Virksomheter som medfører støy, for eksempel døgnåpne butikker eller serveringssteder, må lokaliseres slik at det ikke kommer i konflikt med soner eller funksjoner som skal være tilrettelagt for lite støy.
- I bebyggelsesplaner skal det redegjøres for de ulike arealens støyeksponering.

ANBEFALTE UTREDNINGSOPPGAVER

- Etter at utbyggingen er gjennomført, bør det gjøres målinger av støyforholdene i de belastede områdene for å kartlegge behovet for iverksetting av avbøtende tiltak.
- Det bør gjøres nytte/kostvurderinger med tanke på å finne hvilke tiltak som er de best egnede og mest effektive dersom målet for støy ikke oppnås.

13 AVFALL OG GJENVINNING

MOTIVASJON

Byggebransjen i Norge står for 30–40 prosent av all avfallsproduksjon, og har et betydelig potensiale for ombruk og gjenvinning, noe som også vil kunne være økonomisk lønnsomt for bransjen. Fra husholdninger og foretak er avfallsmengdene økende, og det er stort potensiale for miljøforbedring knyttet både til avfallsreduksjon, ombruk, materialgjenvinning og energigjenvinning av restavfall. Bjørvikautbyggingen er en anledning til å etablere en bydel hvor ressurseffektive løsninger kan planlegges fra grunnen av og i stor skala. Dette gjelder både i forbindelse med bygging, rehabilitering og håndtering av avfall fra husholdninger og næringsliv i bydelen.

Et høyt ambisjonsnivå på dette området betyr at Bjørvika bør bli blant de ledende i Norge. Dette innebærer for eksempel at avfallsystemet i Bjørvika bør bli en videreutvikling av det planlagte systemet for Pilestredet Park.

MÅL

RETNINGSLINJER

Rivingsavfall

- Ved riving bør minst 80 prosent av betongkonstruksjoner, asfalt mv gjenvinnes. Gjenvinning innenfor utbyggingsområdet skal prioriteres for å unngå unødig transport.
- Spesialavfall og materialer som inneholder miljøgifter skal håndteres i samsvar med gjeldende regelverk.

Byggeavfall

- Generert avfall ved byggeprosjekter skal være maksimalt 18 kg pr kvadratmeter bruksareal (BRA). Gjenvinningsandelen for byggeavfall ved bygging skal være minst 80 prosent av total avfallsmengde eksklusiv betong og asfalt.
- Miljøfarlige stoffer i avfall fra bygge- og anleggsvirksomhet håndteres slik at skadelige stoffer ikke belaster miljøet.

Husholdnings- og forbruksavfall

- Minst 70 prosent av husholdningsavfall og forbruksavfall fra næringslivet i bydelen bør gå til ombruk eller materialgjenvinning, inklusiv kompostering av organisk avfall. Restavfall som ikke kan gå til gjenbruk, skal gå til energigjenvinning.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Området skal planlegges og utbygges med en brukervennlig, effektiv infrastruktur for ressurs- og avfallshåndtering som stimulerer til gjenvinning.
- Det legges til rette for å mottak av mange fraksjoner lokalt i bydelen.
- I den enkelte husstand og foretak skal det legges opp til kildesortering av minst fire fraksjoner. Disse er papir, glass, metall og organisk restavfall. I tillegg kommer spesialavfall og el-avfall som håndteres i henhold til gjeldende ordninger og regelverk.
- Fraksjonene samles opp og transporteres vekk med lavest mulig ressurs- og forurensningsbelastning.
- Avfalls- og gjenvinningssystemene bør integreres i utforming av bygninger og uterom. Nødvendige arealer avsettes.
- En felles ombruks/gjenvinningssentral for møbler, elektrisk utstyr, materialer mv i bydelen bør supplere kildesorteringen på husstands nivå.
- Småbåthavner sikres tilstrekkelig arealer på land for å dekke funksjoner som tømmestasjon for avløp, spesialavfallsmottak, returpunkt / miljøstasjon for kildesortert avfall samt sanitæranlegg.

PLANLEGGINGSTILTAK**RETNINGSLINJER****Infrastruktur for avfall**

Det avklares hvordan en felles og overordnet infrastruktur for husholdningsavfall og forbruksavfall kan etableres. Det bør også innpasses spesialavfallsmottak.

– *Ansvar: Kommunen og utviklingsselskapet.*

Ombruks- og gjenvinningsentral

Det avklares om og hvordan en felles ombruks- og gjenvinningsentral bør etableres og organiseres, og hvilke arealer / lokaler som må avsettes til en slik fellesfunksjon.

– *Ansvar: Kommunen og utviklingsselskapet.*

Miljøsaneringsplan

En miljøsaneringsplan skal sikre en forsvarlig håndtering av miljøfarlige stoffer og gode disponeringsløsninger for alle avfallstyper og forurenset grunn.

– *Ansvar: Kommunen og utviklingsselskapet.*

Sanering-, opprydding og riveplaner

Det utarbeides en plan for sortering og gjenbruk av ressurser i forbindelse med sanering av eksisterende anlegg i området. Dette forutsettes avklart tidlig i byggeplanprosessen i tråd med kommunalt reglement.

– *Ansvar: Utviklingsselskapet og utbygger.*

ANBEFALTE UTREDNINGSPPGAVER**Bjørvikakonsept for kildesortering og avfallshåndtering**

Det bør utredes et integrert konsept for kildesortering av avfall tilpasset bygningsstrukturen i Bjørvika med utgangspunkt i videreutvikling av systemet for Pilestredet Park. Målet om 70 prosent gjenvinningsgrad for husholdnings- og forbruksavfall legges til grunn.

Konseptet bør omfatte et system fra kjøkkenbenken til transport ut av området der brukervennlighet, fleksibilitet, design, integrasjon i kjøkkenet, fellesrom og utearealer samt drifts- og investeringskostnader vektlegges. Fremtidsrettet og effektiv avfallstransport for hele Bjørvikaområdet med lavest mulig miljøbelastning bør også inngå.

14 AREALEFFEKTIVITET OG FLEKSIBILITET

MOTIVASJON

Bygningsmassen vil representere en stor ressurs. Å sikre at denne kan få lang levetid, er vesentlig. Derfor bør bygningsmassen ha en fleksibilitet som gjør den tilpasningsdyktig til ulike funksjoner. Vi vet at funksjonsbehovene vil endre seg over tid. Arealeffektiviteten er også vesentlig fordi det er nær sammenheng mellom arealenes størrelse, energiforbruket og andre driftskostnader.

Planlagt bygningsmasse i Bjørvika er betydelig, nær 1 million kvadratmeter. Det høye ambisjonsnivået for miljø- og bærekraft tilsier at bygningsmassen bør være særlig arealeffektiv og fleksibel.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Tilpasning av bebyggelsen til annen bruk bør være enkelt og lite ressurskrevende.
- Arealfleksibilitet bør tilstrebes uansett hva bebyggelsen brukes til.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Bygningsmassen skal planlegges med sikte på senere bruksendringer. Dette vil legge premisser for planlegging av bygg, for eksempel ved prosjektering av heis-sjakter, «dybde» på bygninger, etasjehøyden mv.

15 MATERIALBRUK

MOTIVASJON

Materialbruken i bygninger er av stor betydning for så vel innemiljøet som det ytre miljø. Innendørs kan avgasser og partikkelfrigjøring fra byggematerialer være et problem for den enkeltes helse. Begrepet «sunne hus» innebærer blant annet bygninger med en materialbruk som ikke bidrar til et sykdomsfremkallende eller sjenende inneklima. Ikke bare er valget av materialer viktig, men sammenstilling og byggemetoden der materialene inngår vil påvirke inneklimaet. Et vanlig eksempel er betonggulv som tørker for fort eller tørker utilstrekkelig før det tildekkes av tette belegg. Det kan forårsake både frigjøring av skadelige avgasser og muggsoppsporier til oppholdsrommet. Dårlig innemiljø påvirker alle negativt, men allergikere og personer med overømfintlighet er særlig utsatt.

Bruk av materialer fra sårbare bestander av skog, masser, stein mv. kan medføre skadelige naturinngrep med forringelse av levede grunnlaget for planter, dyr og mennesker. Trevirke fra truede tropiske urskoger er et eksempel på dette.

Materialer bør dessuten kunne gjenvinnes ved at de enten kan brukes direkte i et fremtidig byggeri, eller inngå i en større resirkuleringsprosess ved at de for eksempel brytes ned og komposteres eller inngår som bestanddeler i nye produkter. Miljøsertifisering er et viktig hjelpemiddel under utvikling for å spre kunnskap om miljøriktig materialbruk.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Bygningene i Bjørvika skal være sunne hus.
- Materialbruk som medfører helse og miljøskade skal unngås.
- Materialer fra sårbare bestander skal unngås.
- Materialene skal ha lang levetid og kunne gjenvinnes.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- Sunne hus bør bli en del av Bjørvikas miljøprofil. Materialvalg, sammenstilling av materialer og byggemetoder bør ha det som utgangspunkt. Det vil tilrettelegge for en visshet om at inneklimaet i Bjørvika er trygt og godt for alle. I tillegg til å være risikofrie i seg selv bør materialene også kunne inngå i en tilrettelegging for et enkelt og effektivt renhold, og en drift som sikrer et vedvarende sunt inneklima.
- Tresorter fra tropisk urskog skal ikke anvendes, men kan erstattes med tresorter fra plantasjer som drives etter bærekraftige prinsipper.
- Trevirke som benyttes skal være miljøsertifisert i henhold til FSC i første omgang eller «Levende Skog».
- Det skal primært brukes miljøsertifiserte byggematerialer. Når materialenes opprinnelse og egenskaper ikke er allment kjent, bør det stilles krav til leverandør / produsent om dokumentasjon av miljø- og livsløpsegenskaper. Det samme gjelder produksjonsetiske forhold.

16 LOKALKLIMA

MOTIVASJON

Utvikling av Bjørvika på en måte som også sikrer et godt lokalklima byr på to hovedutfordringer. Den ene er å sikre at tilsig av forurenset luft fra omkringliggende bydeler ikke demmes opp, men dreneres ut til fjorden via åpninger mellom bygningene. Den andre er å utforme bebyggelsen med tanke på at den ikke skal forårsake sterke vindstrømmer i form av turbulens og korridoreffekter (jetstrømmer) som vil skape problemer på bakkenivå der folk ferdes.

I hovedtrekk er dette ivaretatt i den grovmaskede reguleringsplanen, men det er nødvendig å følge dette opp videre i utforming av de enkelte byggefelt og den enkelte bygning, samt ved utforming av skjermingstiltak i uterommene. Det er velkjent at særlig høye bygninger kan skape uønskede vindstrømmer, og det er derfor særlig viktig å undersøke hvordan forholdene vil bli nær slike bygg.

Solinnfall er en nødvendig og verdifull kvalitet i private såvel som i halvoffentlige og offentlige uterom.

Lokalklimaet har også betydning for å skape gode vekstvilkår for ønsket variert vegetasjon.

MÅL

RETNINGSLINJER

- Tilført forurenset luft fra omkringliggende bydeler sikres utlufting ved at de planlagte nord-sørgående gater og byrom holdes åpne og fri for hindringer som kan bremse utluftingen.
- Andre byrom må omfatte soner som gir lune oppholdsarealer med god solinnstråling og lite vind.
- Kastevinder skal ikke være til sjenanse i og langs soner hvor fotgjengere og syklister ferdes.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

En rekke tiltak kan benyttes for å skjerme mot eller bremse uønsket vind.

- Lave busker med helårsgrønn vegetasjon, sammen med spilevegger kan skjerme lekeplasser, uteoppholdsarealer og ballfelt.
- Mindre terrengvariasjon og -sprang der høydeforskjellene er 1–2 meter kan skjerme sittegrupper og lekeplasser.
- Fasadeoverflater, avrunding av hjørner og etablering av baldakiner, vindskjermer og spoilere kan redusere vindpress rundt bygninger.

Andre tiltak kan bidra til reduksjon av forurenset luft:

- Bruke bebyggelsens utforming med sikte på å oppnå vindstrømmer som ventilerer bydelen.
- Benytte vegetasjon som er gunstig for lokalklima og luftkvalitet.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

- Som en del av planleggings- og prosjekteringsarbeidet bør det gjennomføres datasimulering og/eller gis annen dokumentasjon som beskriver hvordan det fremtidige lokalklima forventes å bli.

– *Ansvar: Tiltakshavere.*

- Kvalitetskrav til slik dokumentasjon bør utvikles og standardiseres til bruk i forbindelse med bebyggelsesplaner og tilhørende MOP.

– *Ansvar: Kommunen.*

17 VEGETASJON

MOTIVASJON

Vegetasjon inngår som en sentral del av det biologiske kretsløpet. En av vegetasjonens viktigste funksjoner er oksygenproduksjon og opptak av karbondioksid. I et byområde som Bjørvika vil disse funksjonene imidlertid få mindre betydning, selv om all vegetasjon bidrar til bedring av luftkvaliteten. Vegetasjonens evne til å binde støv er nok viktigere her, selv om denne effekten er størst i sommerhalvåret så lenge det er blader på trærne.

Bjørvika kan neppe få et omfattende biologisk mangfold, men det er likevel viktig å tilrettelegge for at det kan utvikles en variert vegetasjon som både kan bli velegnede oppholdssoner for fugle- og dyreliv samtidig som det skaper lune og skjermede soner for dem som oppholder seg og ferdes ute.

I et bysentrum er vegetasjonens evne til å bremse svingninger i luftfuktighet og temperatur også viktig. Disse egenskapene får atskillig større oppmerksomhet på sørligere breddegrader, der vegetasjonssoner, gjerne i samspill med vann, benyttes til å tilføre sval og fuktig luft til områder med tettere bebyggelse. Byutviklingen i Bjørvika kan være en egnet anledning til å utprøve dette også her.

Vegetasjon kan også gi betydelige estetiske og opplevelsesmessige verdier. Dette aspektet ivaretas i Designhåndboken (DHB).

MÅL

RETNINGSLINJER

- Det skal etableres et rikt vegetasjonsinnslag i bydelen.
- Beplantede områder skal tilrettelegges med variert vegetasjon.
- Det skal tilrettelegges for et størst mulig biologisk mangfold.

ANBEFALTE TILTAK

RETNINGSLINJER

- En viss arealandel skal være myke, grønne flater med vegetasjon. I dette kan for eksempel «grønne tak» inngå.
- Ved etablering av grønne områder skal økologiske prinsipper legges til grunn. Plantevalget skal stimulere til naturlig plantevern gjennom riktig samplanting ut fra hvilke planter som kan beskytte hverandre.

PLANLEGGINGSTILTAK

RETNINGSLINJER

Program for parker og grøntområder

Det bør utarbeides et program for hele området som vurderer og foreslår lokalisering av arealer til lek, aktivitet, rekreasjon, naturinnslag, levested for planter og dyr. Det bør ta utgangspunkt i at arealene må være store nok til å unngå konflikter mellom ulike brukergrupper eller bruksformål. En slik samlet oversikt bør også ta hensyn til arealbruk på tilgrensende områder. I et slikt program bør det også utarbeides et mål for balansen mellom harde og myke flater på de arealene som ikke skal bebygges. Dette målet tas i bruk for å sikre en minsteandel myke flater.

– Ansvar: Utviklingselskapet.

Relevante tilleggspunkter i bystyrets vedtak Sak 274 Byutvikling i Bjørvika – Bispevika – Lohavn – Reguleringsplan, 27. august 2003

34.
Tillegg:
Byrådet bes legge frem plan for hvordan en gradvis opptrapping av kollektivtilbudet for området i utbyggingsperioden kan sikres.
35.
Tillegg:
Byrådet bes utrede hvilke trafikkregulerende tiltak som kan iverksettes dersom kravene til miljøkvalitet overskrides.
36.
Tillegg:
Det legges til rette for at Sørengaområdet kan bli bilfritt ved at trafikk føres under bakken på samme måte som dette er tenkt løst på Tjuvholmen.
37.
Tillegg:
Det skal utarbeides en trafikkplan for planområdet med siktemål å redusere gjennomgangstrafikken samt prioritere fotgjengere, syklister og kollektivtrafikk.
38.
Tillegg:
Byrådet bes legge til rette for en reduksjon av bilbruken og en kraftig satsing på kollektivtrafikken i Oslo.
39.
Tillegg:
Byrådet bes utrede parkeringshall i Ekebergåsen videre.
40.
Tillegg:
Byrådet bes søke staten om at Bjørvika får status som "Miljøsone" eller evt. andre ordninger som kan gi statlige tilskudd til utvikling av pilotprosjekter innen alternativ energiforsyning. Utnyttelse av sjøvann til både oppvarmings- og avkjølingsanlegg skal vurderes som energikilde.
41.
Tillegg:
Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å sikre god vannkvalitet både i vannspeilet (middelalderparken) og i sjøen.
42.
Tillegg:
Byrådet bes sikre at det blir utført lokalmeteorologiske analyser og /eller arbeide med tilsvarende modeller i hele bebyggelsesplanperioden.
43.
Tillegg:
Det skal arbeides for å etablere et nasjonalt demonstrasjonsanlegg for solceller i forbindelse med utbyggingen av Bjørvika.
44.
Tillegg:
Grensene for luftforurensing bør ikke overskrides. For å redusere mulighetene for slik overskridelse bør antallet rentbrennende vedovner økes. Byrådet bes vurdere en utvidelse av området for tilskudd til utskifting av ovner. Groruddalen og andre områder som leverer forurenset luft til Bjørvikaområdet bør omfattes av ordningen.
45.
Tillegg:
Byrådet bes utrede et integrert avfallssystem tilpasset bygningsstrukturen i Bjørvika, herunder bruk av vakuumsystem som hentesystem for avfall skal innføres i den grad det er mulig. Målet om 70 % gjenvinningsgrad for husholdnings- og forbruksavfall legges til grunn.
54.
Byrådet bes igangsette en omregulering av Nylandsbroen/Nylandsveien fra Nyland allé til Lakkegata inkludert koblingene til Schweigaards gate. I den nye reguleringsplanen skal alle trafikkantgruppers behov ivaretas men prioritere fremkommelighet for gående, syklende og kollektivtrafikken fremfor biltrafikkens krav til fremkommelighet.
55.
Byrådet bes prioritere arbeidet med en omregulering av Prinsens gate fra Wessels plass til Langkaia til toveis trikke-trasé.

Prinsipper for miljøoppfølgingsprogram (MOP) for bygge- og anleggsprosjekter

Det er nødvendig å utarbeide en detaljert veileder for MOP på bebyggelsesplannivå og bygge- og anleggsnivå. Her må inngå hvordan en praktisk går frem for å utarbeide MOP, hvordan en følger den opp, og hvordan godkjenningprosedyrene skal være.

Hovedtyngden av miljøoppfølgingsarbeidet vil i praksis foregå på bygge- og anleggsnivå, og det er her tiltakene vil bli realisert. Plan- og bygningsloven gir pr i dag begrenset mulighet for å gi pålegg i driftsfasen.

Følgende prinsipper legges til grunn for MOP og oppfølgingen av den i bygge- og anleggsfasen:

Miljøtemaer

I den grad miljøtemaene er relevante, skal MOP for det enkelte prosjekt eller anlegg ta for seg de samme miljøtemaene som miljøoppfølgingsprogrammet på nærmeste overordnede plannivå. I praksis vil det i de fleste tilfeller si miljøoppfølgingsprogrammet på bebyggelsesplannivået.

For hvert prosjekt skal det i tillegg gjøres selvstendige vurderinger av om det er andre forhold som kan gi miljøpåvirkninger. I såfall må også disse forholdene behandles på linje med de andre temaene.

Dokumentasjon

Miljøoppfølgingsprogrammet skal være et redskap som sikrer at miljøarbeidet skjer systematisk og målrettet.

En nødvendig del av metoden må derfor være krav til dokumentasjon. Det gjelder såvel hvordan MOP skal utarbeides, som hvordan oppfølgingen skal foregå, og i hvilken grad målene nås. I praksis bør det tilstrebes sammenfallende dokumentasjon med HMS-rapportering så langt det er hensiktsmessig.

Mål og tiltak

Det må settes mål og angis tilhørende egnete tiltak for hvert av de miljøtemaene som er aktuelle for prosjektet.

Målsettingen og tiltakene bør i størst mulig grad være slik at det blir mulig å etterprøve at målene nås. Det vil si at de bør være kvantifiserbare.

Ansvar

Ansvar for miljøoppfølgingen må tydeliggjøres i tiltakshavers organisasjon. Det må oppnevnes en person som skal ha særskilt ansvar for miljøarbeidet og oppfølgingen.

Tiltakshaveren må videre klargjøre den enkelte leders og medarbeiders miljøansvar innenfor hver enkelts ansvarsområde.

Ressurser og kompetanse

Tiltakshaver må avsette tilstrekkelig menneskelige og økonomiske ressurser til å kunne iverksette miljøarbeidet i prosjektet.

Tiltakshaver må påse at det så vel i egen organisasjon som hos samarbeidspartnere og kontraktspartnere finnes tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter i forhold til de miljøtemaene, mål og tiltak som er aktuelle for prosjektet.

Oppfølging og evaluering

Tiltakshaver må overvåke, måle og registrere resultatene av sine tiltak.

For de mål og tiltak som ikke er egnet for tallfesting direkte, må det velges ut hensiktsmessige indikatorer som kan tydeliggjøre måloppnåelsen.

Korrektive tiltak

Dersom oppfølgingen viser at det kan bli uakseptable avvik mellom miljømål og resultat, er det tiltakshavers ansvar om mulig å finne frem til korrektive tiltak som kan iverksettes.

Forebyggende tiltak

Tiltakshaver skal ha beredskap mot uhell og uforusette hendelser som for eksempel utslipp av olje, drivstoff, kjemikalier eller andre former for miljøbelastning.

Beredskapen skal være vel kjent i organisasjonen.

BÆREKRAFT-PROGRAMMET I BJØRVIKA BESTÅR AV DESIGNHÅNDBOK,
OVERORDNET MILJØPPFØLGINGSPROGRAM OG KULTUROPPFØLGINGSPROGRAM.
DETTE ER ET VEDLEGG TIL REGULERINGSPLAN FOR BJØRVIKA – BISPEVIKA – LOHAVN,
VEDTATT 27.08.2003 OG STADFESTET 15.06.2004

DOKUMENTET BLE UTARBEIDET TIL OFFENTLIG HØRING AV PLANEN SEPTEMBER 2002, OG
ER AJOURFØRT I HENHOLD TIL BYSTYRETS VEDTAK.

UTGIVERE: EIENDOMS- OG BYFORNYELSESETATEN, HAVNEVESENET, PLAN- OG
BYGNINGSETATEN, STATENS VEGVESEN REGION ØST, STATSBYGG OG ROM
EINEIENDOMSUTVIKLING/OSLO S UTVIKLING.

PROSJEKTANSVARLIGE:

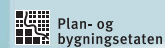
DESIGNHÅNDBOKEN – HILDE SPONHEIM, PLAN- OG BYGNINGSETATEN OG ELLEN
HAUG, AS CIVITAS.

KULTUROPPFØLGINGSPROGRAM – KNUT FELBERG, STATSBYGG, BERIT BØRTE,
STATSBYGG OG TOR BIRGER STRØM, ROM EIENDOMSUTVIKLING AS.

OVERORDNET MILJØPPFØLGINGSPROGRAM – TOR BIRGER STRØM, ROM
EIENDOMSUTVIKLING OG KNUT FELBERG, STATSBYGG.

DESIGN: ENZO FINGER DESIGN AS

TRYKK: PDC TANGEN, 2004

BJØRVIKA
INFORMASJONSSENTER
www.bjorvika-info.no
kontakt@bjorvika-info.no